

Aanvullende notitie Wet natuurbescherming Centrumplan fases 2-3 te Ridderkerk

Auteur
Opdrachtgever
Contactpersoon
Datum uitgave

Sander D. Elzerman
Woonvisie
Mevr. Maud Vrins
23 juni 2017

Aanvullende notitie Wet natuurbescherming Centrumplan fases 2-3 te Ridderkerk

Aanleiding

De volgende fases in de herontwikkeling van het woongebied in het centrum van Ridderkerk worden voorbereid. In de aanloop naar de bestemmingsplanprocedure is een onderzoek uitgevoerd naar beschermde soorten van de Wet natuurbescherming (voormalige Flora- en faunawet). De onderzoeksresultaten wijzen op de aanwezigheid van enkele beschermde diersoorten. Het gaat hierbij op nesten en een vaste rust- en verblijfplaats van Huismus *Passer domesticus*, nesten van Gierzwaluw *Apus apus*, paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* en een paarverblijfplaats van Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii* (Elzerman, 2016).

Ter voorbereiding op het vooroverleg van de gemeente Ridderkerk met andere partijen wordt in deze aanvullende notitie uitleg gegeven over de gevolgen voor de bestemmingsplanwijziging en uitvoerbaarheid van de herstructurering. Dit document vormt een aanvulling op het onderzoeksrapport 'Onderzoek naar Flora- en faunawet soorten in het kader van Centrumplan fases 2-3 in Ridderkerk' (Elzerman, 2016).

Doel van deze notitie

Voor de bestemmingsplanprocedure is het van belang dat het plan uitvoerbaar is. Een vergunning of ontheffing mag de geplande ontwikkeling daarbij niet in de weg staan. Ten aanzien van de beschermde soorten in het plangebied dient in dit geval een ontheffing op de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden. De ontheffingsaanvraag vindt plaats na de bestemmingsplanprocedure. Daarom heeft de gemeente gevraagd om een indicatie te krijgen voor de kans dat de ontheffing voor deze ruimtelijke ontwikkeling verleend wordt. Het doel van deze notitie is om een analyse te maken van de haalbaarheid van het verkrijgen van een ontheffing op de WNb.

Resultaten onderzoek 2016

In 2016 is onderzoek uitgevoerd naar de beschermde soorten flora en fauna. Het onderzoeksgebied betrof zowel de woningen uit Fase 2 als Fase 3. Het onderzoek is uitgevoerd ten tijde van de toenmalige Flora- en faunawet (FF-wet). Inmiddels is deze natuurwetgeving vervangen door de Wet natuurbescherming (WNb). Bij de wetswijziging is ook de lijst met strikt beschermde soorten veranderd. De verandering heeft echter geen gevolgen voor het plangebied. De aangetroffen soorten zijn nog steeds beschermd. Soorten, die onder de FF-wet nog niet beschermd waren, maar onder de WNb wel, komen niet voor in het plangebied.

Uit het onderzoek blijken de volgende beschermde soorten voor te komen (zie voor een uitgebreide beschrijving Hoofdstuk 5 in: Elzerman, 2016):

Fase 2

- Huismus *Passer domesticus* – 2 nesten
- Gierzwaluw *Apus apus* – 2 nesten
- Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* – 3 paarverblijfplaatsen

Fase 3

- Huismus *Passer domesticus* – 5 nesten en 1 vaste rust- en verblijfplaats
- Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* – 3 paarverblijfplaatsen
- Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii* – 1 paarverblijf

De nesten, verblijfplaatsen en vaste rust- en verblijfplaats zijn jaarrond beschermd. Dat wil zeggen, dat de locaties op geen enkel moment in het jaar aangetast mogen worden zonder ontheffing.

Huismussen kunnen jaarrond gebruikmaken van hun nest. Het dient vooral om te broeden, maar in de winter kunnen ze deze plekken ook gebruiken om te overnachten. De nesten bevonden zich allen onder dakpannen. Tijdens lange vorstperiodes worden daken gebruikt om te overnachten in verband

met de kou. De vaste rust- en verblijfplaats is een plek waar verschillende Huismussen uit de kolonie gezamenlijk schuilen, overnachten en buiten het broedseizoen verblijven. In dit geval werd gebruik gemaakt van coniferen en een ligusterhaag.

De Gierzwaluw is een trekvogel, die overwintert in Afrika. De soort komt alleen naar Nederland om jongen groot te brengen. Ze gebruiken hun nestplaats van eind april tot en met begin augustus en zijn zeer plaatstrouw. Dit maakt ze kwetsbaar voor het verdwijnen van nestplaatsen tijdens hun afwezigheid.

Van de Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis zijn paarverblijven vastgesteld.

Paarverblijfplaatsen worden globaal gebruikt in de periode van augustus tot en met oktober. Tijdens de paartijd vormen de mannetjes territoria, die worden verdedigd tegen mannelijke soortgenoten (net als bij vogels). Ze proberen daarbij een aantal vrouwtjes naar hun paarverblijf te lokken.

Vervolgstappen ten aanzien van Wet natuurbescherming

De herstructurering binnen het plangebied zal tot gevolg hebben dat de beschermde locaties tijdelijk verdwijnen. De nest- en verblijfplaatsen verdwijnen tijdelijk, omdat de nieuwbouw mogelijkheden biedt om het verlies te compenseren. Bovendien vereist de wetgeving dat voorafgaand aan de werkzaamheden al maatregelen getroffen worden om alternatieve verblijfplaatsen aan te bieden. Voor de herstructurering is een ontheffing vereist op de WNb. Het is mogelijk om op basis van Artikelen 3.3 en 3.8 uit de WNb. De ontheffing moet aangevraagd worden bij de provincie Zuid-Holland. De Omgevingsdienst Haaglanden heeft de opdracht gekregen van het bevoegd gezag om de ontheffingsaanvragen te beoordelen. Voor het verkrijgen van een ontheffing dient het project een wettelijk belang te dienen dat opweegt tegen het overtreden van een wettelijk verbod uit de WNb. Bovendien moet zoveel mogelijk gedaan worden om de negatieve effecten op de beschermde soorten te voorkomen. Dit kan door het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. Deze beschermingsmaatregelen worden uitgewerkt in een Activiteitenplan dat bij de ontheffingsaanvraag wordt ingediend.

De vraag of de ontheffing in dit geval verleend wordt kan alleen beantwoord worden door het bevoegd gezag. Er kan wel een inschatting gemaakt worden van de kans van slagen. De uitgifte van een ontheffing hangt af van de te verwachten effecten op beschermde soorten in kwaliteit en kwantiteit. De aangetroffen soorten komen allen algemeen voor in de gemeente Ridderkerk (Elzerman, 2013). Het zijn soorten die veel aangetroffen worden in het stedelijk gebied. Bij projecten binnen de bebouwde kom zijn dit de vier soorten waarvoor landelijk de meeste ontheffingen worden uitgegeven (Briene, de Jong & Out, 2016).

Het aantal beschermde locaties per soort is erg klein in vergelijking met de lokale populaties. Bovendien wordt de herstructurering gefaseerd uitgevoerd, waardoor het effect in tijd en ruimte wordt gespreid. De toekomstige inrichting bestaat uit woningen met de nadruk op laagbouw (zie Figuur 10 in: Elzerman, 2016). Langs de Koninginneweg komen net als in de huidige situatie appartementen. Daarmee blijft het plangebied het karakter van een woonwijk behouden en zijn er mogelijkheden voor het compenseren van de verblijfplaatsen.

De nieuwbouw in Fase 1 is bijna geheel afgerond. Daar zijn voorzieningen getroffen ter compensatie van de verblijfplaatsen, die bij die ontwikkeling verloren waren gegaan. Net als bij elke ontheffing is destijds ook een overcompensatie in aantal verblijfplaatsen geëist. Bovendien is destijds gekozen voor permanente locaties voor de mitigerende maatregelen. Dat wil zeggen, dat de vleermuiskasten en nestkasten voor Huismus en Gierzwaluw, die destijds bedoeld waren voor de overbrugging van de sloop en nieuwbouw, nog steeds aanwezig zijn. Daarnaast is de bestaande bebouwing van de Talmastraat tussen de projectfases ook geschikt voor beschermde soorten. Kortom, zowel in de nieuwbouw als in de bestaande bebouwing, die buiten het plangebied van Fases 2 en 3 vallen, zijn alternatieve verblijfplaatsen aanwezig. Wanneer voor de uitvoering van Fases 2 en 3 hier nestkasten en vleermuiskasten ter overbrugging van de sloop en nieuwbouw worden toegevoegd heeft de woonwijk voldoende uitwijkmogelijkheden voor de beschermde soorten binnen het plangebied. Cumulatieve effecten worden voorkomen doordat de herstructurering gefaseerd wordt uitgevoerd en de fases elkaar opvolgen. Na oplevering van Fase 2 wordt gestart met Fase 3. De voorzieningen voor de vogels en vleermuizen in de nieuwbouw van Fase 2 komen daarmee beschikbaar voordat Fase 3 aanvangt. Tijdens elke projectfase worden voldoende maatregelen getroffen, zodat het aanbod aan verblijfsmogelijkheden groter is dan in de uitgangssituatie gebruikt wordt.

Conclusie

In het plangebied van Fase 2 en 3 van de herstructurering van het centrum in Ridderkerk zijn de beschermde soorten Huismus, Gierzwaluw, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis aangetroffen. Het gaat per soort om een beperkt aantal beschermde locaties in vergelijking met de omvang van de regionale populaties. De nest-, paarverblijf- en vaste rust- en verblijfplaatsen zullen tijdelijk verdwijnen als gevolg van de werkzaamheden. De nieuwbouw biedt voldoende mogelijkheden om dit verlies te compenseren. Het karakter van het plangebied wordt vergelijkbaar met de huidige situatie waardoor het mogelijk is om dit ook weer aantrekkelijk te maken voor deze soorten. Ter overbrugging van de werkzaamheden biedt de omgeving bestaande alternatieven, maar worden ook extra voorzieningen getroffen. Deze zijn nodig voor het verkrijgen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming.

Doordat de herstructurering gefaseerd wordt uitgevoerd zijn de negatieve effecten op de beschermde soorten gespreid in tijd en ruimte. Bovendien worden bij elke fase voldoende maatregelen genomen om de geschiktheid van de woonwijk op peil te houden. Hiermee kunnen cumulatieve negatieve effecten worden voorkomen.

Al met al is het aannemelijk dat een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor de uitvoering van de herstructurering verkregen wordt. Voorwaarde hierbij is dat voldoende maatregelen tijdig en op de juiste wijze genomen worden om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. De beschermingsmaatregelen worden uitgewerkt in een Activiteitenplan dat goedgekeurd moet worden door het bevoegd gezag. Hiervoor deskundige begeleiding van een ecooloog noodzakelijk.

Literatuur

Briene, M., De Jong, A. & R. Out. 2016. *Economische, gevolgen Flora- en faunawet*. ECORYS Nederland B.V., Rotterdam.

Elzerman, S.D. 2013. *Natuurwaardenkaart 2014 voor Gedragscode Flora- en faunawet gemeente Ridderkerk*. Rapport 2012-03. Elzerman Ecologisch Advies, Ridderkerk.

Elzerman, S.D. 2016. *Onderzoek naar Flora- en faunawet soorten in het kader van Centrumplan fases 2-3 in Ridderkerk*. Rapportnr. 2016-13. Elzerman Ecologisch Advies, Maasdam.

Aanvullende notitie Wet natuurbescherming Centrumplan fases 2-3 te Ridderkerk

Status uitgave **Concept**
Auteur Sander D. Elzerman
Datum uitgave 23 juni 2017

Foto's Sander D. Elzerman
Kaartmateriaal OpenStreetMap-auteurs, 2017

Projectnr. 2016066
Opdrachtgever Woonvisie
Contactpersoon Mevr. Maud Vrans

© Elzerman Ecologisch Advies
Leeuwerik 20
3299 BZ Maasdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. Elzerman Ecologisch Advies kan door de opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.